

עט וזמס

גליון מקצועי לחברים בענייני מיסים

גליון מס' 4 ■ אלול תשס"ב ■ אוגוסט 2002
יוצא לאור ע"י ועד מחוז תל-אביב של לשכת עורכי הדין
עורך: עו"ד בני קליפי ■ המערכת: דניאל פריש 10, תל-אביב 64731

חברות וחברים יקרים,

נבהיר, כי לא סקרנו את כל התיקונים ולעיתים גם לא הבהרנו את כל התנאים והתניות במסגרת החקיקה. עם זאת, לדעתנו יש בסקירה הקצרה כדי לעמוד על השינויים המשמעותיים במסגרת הרפורמה במס. אנו תקווה שסקירה זו תפתח צוהר קטן להבנת הרפורמה והפנמתה לתועלתכם ותועלת לקוחותיכם.

אנו מודים לעו"ד (רו"ח) **משה אשר**, יועץ מקצועי לנציבת מס הכנסה, על הערותיו המועילות לרשימה זו.

לשירותכם, החל מגליון זה ניתן יהיה לעיין בגליונות עט ומס באתר האינטרנט של ועד מחוז ת"א בכתובת: www.tabar.org.il.

בכבוד רב,

בני קליפי, עו"ד
מירי ביקל, עו"ד

ביום 24 ביולי 2002 התקבל החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 132) התשס"ב–2002 הידוע כרפורמה במס הכנסה. רפורמה זו הצטרפה לרפורמה במיסוי מקרקעין שסוקרה בגליון הקודם ואף היא, בדומה לרפורמה במיסוי מקרקעין, הושתתה על המלצות ועדה ציבורית בראשות רו"ח יאיר רבינוביץ, שמונתה על ידי שר האוצר. התיקונים הכוללים במסגרת הרפורמה הינם בתחום המיסוי הבינלאומי, הכוללים מיסוי תושבי ישראל על הכנסתם הכלל עולמית ומיסוי חברות זרות בתנאים מסוימים; מיסוי שוק ההון וריביות; הפחתה משמעותית בשיעור מס רווחי ההון והפחתה הדרגתית בשיעורי המס על הכנסות מיגיעה אישית. להלן נבהיר בקצרה את התיקונים החשובים במסגרת הרפורמה.

האמור בגליון הינו על דעת העורכים והכותבים. בכל מקרה, אין צריך לומר כי רק נוסח החוק והפסיקה המלאים הם המחייבים. לשליחת פסקי דין וחומר רלוונטי אחר למערכת ניתן להתקשר לבני קליפי לטלפון 03-6915440.

תחולה

תחולת התיקונים האמורים להלן הינה מיום 1 בינואר 2003 והם יחולו על הכנסה שהופקה או נצמחה בשנת המס 2003 ואילך, אלא אם כן נקבע אחרת.

תושב ישראל

יחיד – שונתה הגדרת תושב ישראל בהתאם לקריטריונים שהונחו בפסיקה. תושב ישראל יהא מי ש"מרכז חייו" בישראל. לצורך מבחן מרכז החיים ילקחו בחשבון מקום ביתו הקבוע של הנישום, מקום המגורים בפועל שלו ושל בני משפחתו, מקום פעילותו הכלכלית והחברתית וכו'. כן נקבעו שתי חזקות לפיהן מי ששהה בישראל בשנת המס 183 ימים או יותר, ו/או מי ששהה בשנת המס 30 ימים או יותר בלבד אך שהה בשלושת השנים המסתיימות בשנת המס 425 ימים או יותר ייחשב לתושב ישראל. חזקה זו ניתנת לסתירה על ידי הנישום ועל ידי פקיד השומה. כך, אם הנישום מוכיח שמרכז חייו איננו בישראל למרות התקיימות החזקות, הרי שלא ייחשב תושב ישראל. נציין כי לפי לשון החוק אין לכאורה חזקה הפוכה לפיה חזקה כי מי ששהה מספר ימים קטן יותר לא ייחשב תושב ישראל.

חבר בני אדם – שונתה הגדרת חבר בני אדם תושב ישראל. חבר בני אדם תושב ישראל ייחשב חבר שהתאגד בישראל ו/או שהשליטה על עסקיו וניהולם מופעל בישראל (המבחן

השני כלשונו היה קיים עוד קודם). נציין, כי מהות השליטה והניהול לא הוגדרה במסגרת החוק וגם הפסיקה בישראל בעניין זה מעטה. לאחרונה יצא חוזר מטעם נציבות מס הכנסה לפיו מונח השליטה והניהול מתייחס למקום הליך קבלת ההחלטות הניהוליות האסטרטגיות בפירמה.

מעבר לחיוב על בסיס פרסונלי לגבי תושבי ישראל

כיום (לפני התיקון) תושב ישראל חייב במס על הכנסה שהופקה או נצמחה או נתקבלה בישראל, או הכנסה שמקורה מחוץ לישראל אך הופקה ממשלח יד שבו הוא עוסק בו בדרך כלל בישראל או הכנסה מעסק שהשליטה והניהול שלו בישראל. כך, למשל, עורך דין שעוסק בעריכת דין בפועל שהרוויח מעסקת תיווך שביצע את כולה בחו"ל וקיבל את ההכנסה בחו"ל לא היה חייב לכאורה במס בישראל. החל מתחילת החוק תושב ישראל יחויב במס על בסיס אישי לגבי כלל הכנסתו, בין אם הופקה או נצמחה בישראל ובין אם הופקה או נצמחה מחוץ לישראל. מקום קבלת ההכנסה איננו רלוונטי יותר.

תושב חוץ ימשיך להיות חייב במס על הכנסה שהופקה או נצמחה בישראל (בכפוף כמובן לאמנות למניעת כפל מס). נציין, כי למרות האמור, עולים חדשים או תושבים חוזרים

היו פטורים ממש במשך 5 שנים מיום עלייתם בגין הכנסה פסיבית בחו"ל ובמשך 4 שנים בגין הכנסה מעסק שהיה להם בחו"ל במשך 5 שנים לפחות לפני עלייתם.

כללי מקור

נקבעו כללים לגבי מקום הפקת ההכנסה. כללים אלו נדרשים לקבוע האם ההכנסה, לפי סוגה, הופקה בישראל או שמא הופקה מחוץ לישראל. מאחר ותושב ישראל חייב במס על הכנסתו הכלל עולמית, כללים אלה רלוונטיים בעיקר לחיוב במס הכנסות של תושבי חוץ. עם זאת, כללים אלה רלוונטיים, בין היתר, גם לשאלת קיוזו הפסדים של תושב ישראל ולמתן זיכויים במס לתושבי ישראל על מס ששולם על הכנסות שהופקו מחוץ לישראל.

על פי הכללים מקום הכנסה מעסק הינו המקום שבו מתקיימת הפעילות העסקית; מקום הכנסה ממשלח יד או מעבודה הינו מקום ביצוע השירות או ביצוע העבודה; מקום הכנסה מריבית הינו מקום מושב משלם הריבית; מקום הכנסה מדמי שכירות הינו מקום השימוש בנכס; מקום הכנסה מתמלוגים הינו מקום מושב המשלם ומקום הכנסה מדיבידנד הינו מקום מושב החברה משלמת הדיבידנד. כן נקבעו כללי מקור להכנסות נוספות ונקבעו חזקות שאינן ניתנות לסתירה שבהתקיימותן יראו את ההכנסות כהכנסות שהופקו בישראל אף אם לפי הכללים האמורים לא היו רואים את ההכנסות כהכנסות שהופקו בישראל.

חברת משלח יד זרה

כדי להקטין את התמריץ לפעול באמצעות חברה זרה שתפיק הכנסות פטורות ממש שמקורן במשלח ידו של בעל השליטה בחברה נקבע, כי יראו הכנסות מחוץ לישראל של חברת משלח יד זרה כאילו הופקו בישראל. על מנת שחברה תיחשב חברת משלח יד זרה נדרש ש-75% מאמצעי השליטה בה יהיו מוחזקים בידי יחידים תושבי ישראל; שמרבית בעלי השליטה בה יעסקו בעבור החברה במשלח היד; ושמקורה של מרבית הכנסת החברה יהיה במשלח היד האמור. לעניין זה "משלח יד" ייחשב כל משלח יד שייקבע על ידי שר האוצר בתקנות. על פי המלצות הוועדה מדובר, בין היתר, בבעלי מקצועות חופשיים ובכללם עורכי דין.

קיוזו הפסדים מחו"ל

הפסד שהיה לתושב ישראל מחוץ לישראל בשנת המס ושאלו היה רווח היה חייב במס כהכנסה פסיבית (ריבית, דיבידנד, דמי שכירות ותמלוגים) יקוזו רק כנגד הכנסה פסיבית חייבת מחוץ לישראל. היתרה תקוזו בשנות המס הבאות כנגד הכנסה פסיבית בחו"ל.

הפסד שהיה לתושב ישראל בעסק או במשלח יד מחוץ לישראל, ושאלו היה ריווח היה מתחייב במס בישראל, יקוזו תחילה כנגד הכנסתו החייבת באותה שנת מס מעסק או ממשלח יד מחוץ לישראל. אם נותרה יתרת הפסד היא תקוזו כנגד הכנסות מעסק או משלח יד בחו"ל בשנים העוקבות. לגבי הפסד מעסק מחוץ לישראל שהשליטה בו וניהולו מופעלים בישראל (להלן – עסק נשלט) יקוזו תחילה כנגד הכנסות מחוץ לישראל. אם נותרה יתרת הפסד שלא קוזה ניתן יהיה ל"ייבאה" לישראל ולקוזה כנגד הכנסות בישראל בהתאם להוראות קיוזו הפסדים. אם קוזה הפסד מחו"ל כנגד הכנסות מישראל יראו הכנסה חייבת שהיתה לנישום מעסק מחוץ לישראל בשנתיים שקדמו לשנת המס בה קוזה ההפסד ובחמש השנים שלאחריה, כהכנסה חייבת שהופקה או שנצמחה בישראל, עד גובה ההפסד שקוזו.

חברה שקופה

כיום, בתנאים מסוימים יכולים בעלי המניות, שהינם קרובי משפחה, לבקש כי חברה תיחשב כחברה משפחתית. בחברה

כזו יוחסו כל ההכנסות החייבות של החברה והפסדיה לנישום המייצג (ככלל, בעל הזכות למירב הרווחים בחברה). על פי ההסדר החדש שנקבע בתקנות יכולים כל בעלי מניות יחידים (שאינם דווקא קרובי משפחה) לבקש כי החברה תמוסה כחברה שקופה. במקרה כזה ייוחסו כל ההכנסות וההוצאות לכל אחד מבעלי המניות לפי חלקו בחברה.

חברה שקופה תהא חברה פרטית, שמספר בעלי מניותיה אינו עולה על 50, שכל בעלי מניותיה הם יחידים תושבי ישראל, שמניותיה הן מסוג אחד ושביקשה להיחשב כחברה שקופה, בהודעה שעליה חתמו כל בעלי המניות ושנמסרה לפקיד השומה בתוך 60 ימים מיום התאגדותה. חברה שקופה שהפרה את התנאים תחדל להיות חברה שקופה ולא תוכל לחזור להיות חברה שקופה.

ההכנסות המיוחסות לבעלי המניות לא ייחשבו להכנסה מייגעה אישית, אלא אם בעל המניות היה בעל תפקיד פעיל בחברה (בין המשמעותית לכך שההכנסה לא תיחשב להכנסה מייגעה אישית: הנישומים לא יוכלו להינות ממדרגת המס הנמוכות בגין הכנסה מייגעה אישית ולא יהנו מפטורים שונים בגין הכנסה מייגעה אישית כמו פטור מוגבל לנכה). כל הכנסה אחרת של החברה השקופה תסווג בהתאם לסיווג ההכנסה בידי החברה (הכנסה מעסק, דיבידנד, רווח הון וכו').

הוראות נוספות בקשר לחברה שקופה: א) ההכנסה החייבת וההפסדים יחושבו בכל שנה במישור החברה. ב) חלוקת דיבידנד מהחברה לבעלי המניות לא תחוייב במס. ג) בעת מכירת מניה בחברה שקופה יופחתו מהתמורה (לצורך חישוב רווח ההון) הרווחים הצבורים בחברה ששולם בגינם מס ולא חולקו לבעלי המניות. ד) הפסדים שיוחסו לבעל המניות המוכר יפחיתו את המחיר המקורי של המניה (וכתוצאה מכך יגדילו את רווח ההון במכירת המניה). ה) פירוק חברה שקופה לא יחוייב במס למעט מס רכישה מופחת בגין נכס מקרקעין. ו) הפסדים שיוחסו לבעל מניות בשנות המס הקודמות ניתן יהא לקזז רק כנגד הכנסתו החייבת של אותו בעל מניות (ולא כנגד הכנסתה של החברה השקופה). ז) ניתן לגבות את המס על הכנסת החברה השקופה הן מהחברה והן מבעלי המניות (לפי חלקם ברווחי החברה).

ההוראות ביחס לחברה משפחתית יבוטלו. חברה משפחתית תהפוך אוטומטית לחברה שקופה החל מיום כניסתה לתוקף של ההוראה ביחס לחברה שקופה, אלא אם כן ביקשה החברה בתוך 60 ימים מהמועד האמור, שלא להיות חברה שקופה. חברה שהיתה לחברה משפחתית לאחר פרסום החוק תחדל מלהיות חברה משפחתית ביום כניסת ההוראה ביחס לחברה שקופה לתוקף.

תחילת ההוראות לעניין חברה שקופה וביטול חברה משפחתית יהיה ביום כניסתן לתוקף של תקנות שיתקין שר האוצר ביחס לחברה שקופה.

חברה נשלטת זרה (CFC)

על מנת למנוע מצב לפיו תושב ישראל נמנע מתשלום מס בישראל בגין הכנסותיו הפסיביות, וזאת באמצעות החזקת נכסי הון שלו על ידי חברה תושבת חוץ בשליטתו, נקבע, כי תושב ישראל שהוא בעל שליטה בחברה תושבת חוץ, שמרבית הכנסותיה או רווחיה בשנת המס הן הכנסות פסיביות, יחוייב במס על חלקו היחסי מההכנסות הפסיביות של החברה, כאילו חולק לו כדיבידנד.

הוראות אלה יחולו רק לגבי חברה זרה נשלטת אשר שיעור המס החל על כלל רווחיה במדינת מושבה נמוך מ-20% ולמעלה מ-50% מאמצעי השליטה בה מוחזקים על ידי תושבי ישראל. החזקה באמצעי השליטה יכול שתהא בכל דרך, לרבות מניות ו/או נאמנות.

בעל שליטה לצורך ההוראה כאמור יהנו מי שמחזיק 10%

או יותר מאמצעי השליטה בתום שנת המס או ביום כלשהו בשנת המס וביום כלשהו בשנת המס שלאחריה. שר האוצר רשאי לקבוע הוראות לעניין נאמנות וכן כללים לעניין דיווח בעל שליטה ולעניין דיווח על הכנסות החברה הנשלטת הזרה.

מחירי העברה

נקבעו הוראות לעניין מחירי העברה בין צדדים קשורים בעסקה בינלאומית. על פי הכללים, בהתקיים התנאים הקבועים בסעיף, כשהתקיימו יחסים מיוחדים בין צדדים לעסקה בינלאומית שבשלהם נקבע מחיר שונה מזה שהיה נקבע אלמלא היחסים המיוחדים, רשאי פקיד השומה לקבוע כי יראו את העסקה כאילו נעשתה לפי תנאי השוק. צד לעסקה בינלאומית רשאי לפנות לנציב ולבקש אישור מוקדם כי מחיר של עסקה מסוימת הוא בהתאם לתנאי השוק.

מס רווח הון

הפחתת שיעור מס רווח הון – הופחת שיעור מס רווח הון משיעור מס 36% לחברה ושיעור מס שולי ליחיד (עד 50%) לשיעור מס של 25%. שיעור המס המופחת כאמור יחול רק לגבי רווח הון שנצבר החל מהמועד הקובע. חישוב רווח הון לפני המועד הקובע ולאחריו יעשה באופן ליניארי בהתאם ליחס שבין שתי תקופות אלה.

מוניטין וזכות חזקה במקרקעין – בוטלו שיעורי המס המועדפים (10%) במכירת מוניטין ובמכירת זכות חזקה במקרקעין שלא שולם בעדה. תחולת הוראה זו מיום התקנת תקנות לעניין הפחתת מוניטין.

ביטול הזדגותי של שיעורי מס היסטוריים – החל משנת 2005 יווסף לשיעור המס החל בגין נכסים היסטוריים, החייבים במס בשיעורים 12%–24%, 1% לכל שנת מס עד תקרה של 25%.

שר האוצר רשאי לקבוע כי שיעור המס הנמוך בגין רווח הון לא יחול לעניין ארועים מיוחדים או נסיבות מיוחדות שבהן הועבר נכסים בין בעלי שליטה או צדדים קשורים.

קיצוץ הפסדי הון – בוטלה מגבלת קיצוץ הפסד הון למשך שבע שנים בלבד.

רווחים ראויים לחלוקה – בוטלה ההוראה לפיה חלק התמורה במכירת מניה, המשקף את רווחיה של החברה שטרם חולקו, יחוייב במס בשיעור 10%. על פי ההוראה החדשה ימוסה חלק התמורה כאמור כאילו התקבל כדיבידנד (25% כאשר המוכר הינו בעל מניות יחיד ו-0% כאשר המוכרת הינה חברה בעלת מניות). למרות האמור, חלק התמורה המשקף רווחים שנצברו עד המועד הקובע ימשיכו להתחייב במס בשיעור 10%.

קיצוץ דיבידנד מהפסד הון – על מנת למנוע תכנון מס נפוץ לפיו חברה בעלת מניות בחברה אחרת דאגה לכך שחברת הבת תחלק קודם את הדיבידנד בפטור ממס ולאחר מכן ממכרו המניות בחברה הבת תוך יצירת הפסד, נקבע כי במכירת מניה על ידי חבר בני אדם יופחת מסכום הפסד הון סכום דיבידנד שקיבלה החברה בעל המניה במשך 24 חודשים שקדמו למכירה, אך לא יותר מסכום ההפסד.

פטור ממס לעולה ולתושב חוזר – כיום, עולה חדש ולכאורה גם תושב חוזר פטורים ממס רווח הון במכירת נכס שהיה להם מחוץ לישראל, אם מכרו את הנכס תוך 7 שנים מיום שהיו או ששבו לישראל. נקבע, כי עולה חדש ותושב חוזר יהנו מפטור ממס במכירת נכס שהיה להם או שנרכש מחוץ לישראל (לעניין תושב חוזר נדרש כי הנכס לא יהא זכות במישרין או בעקיפין לנכס המצוי בישראל), אם מכרו את הנכס תוך 10 שנים מיום שהיו או ששבו לישראל. אם הנכס נמכר לאחר שחלפו 10 שנים, יחולק הרווח באופן

ליניארי, כך שחלק הרווח עד תום 10 השנים יהיה פטור ממס וחלק הרווח לאחר מכן יהיה חייב במס.

פטור לתושב חוץ בהשקעה בחברת מחקר ופיתוח ובמכירת בבורסה – תושב חוץ יהיה פטור ממס רווח הון במכירת מניה שהוקצתה לו מהחברה בשנת המס 2003 ואילך בחברה שהיתה במועד ההקצאה חברה עתירת מחקר ופיתוח. כן, תושב חוץ יהא פטור ממס על רווחי הון במכירת ניירות ערך הנסחרים בבורסה.

חיוב במס בשל שינוי מקום מושב (מס יציאה) – ככלל, ארוע המס ההוני מתרחש במועד מימוש הנכס. מאחר שתושב ישראל מחויב במס על בסיס אישי, שינוי מקום התושבות עשוי להקנות למוכר פטור ממס. נקבע, כי תושב ישראל ששינה את מקום תושבותו, יראו אותו כאילו מכר את נכסי ההון שלו בעת שינוי התושבות. עם זאת, גביית המס תידחה לפי בחירת הנישום, עד מועד המימוש בפועל (ללא חיוב בהפרשי ריבית והצמדה עד יום המימוש). חלק הרווח שיהיה חייב במס בישראל יהיה הרווח המיוחס באופן ליניארי לתקופה שמיום רכישת הנכס ועד שינוי מקום המושב, יחסית לתקופת ההחזקה בנכס.

מיסוי אופציות לעובדים

הוחלף הסדר המס הקבוע היום בסעיפים 102 ו-3(ט) לפקודה לגבי מיסוי מניות או אופציות למניות שחברה מעבידה מעניקה לעובדיה (סעיף 3(ט)) ימשך לחול על הקצאת אופציות לנותני שירותים).

ככלל, החברה המעבידה תוכל לבחור בין הקצאה באמצעות נאמן להקצאה ללא נאמן. במסלול הקצאת מניות ואופציות באמצעות נאמן, תוכל החברה לבחור באחד משני מסלולי מיסוי – מסלול הכנסת עבודה או מסלול רווח הון.

מסלולי הקצאת מניות ואופציות באמצעות נאמן – על פי שני המסלולים (הכנסת עבודה ורווח הון) נדרש כי החברה המעבידה (לרבות חברה אם, חברת בת וחברת אחות לחברה המעבידה) תקצה מניות או אופציות למניות לנאמן שאושר על ידי פקיד השומה ובהתאם לתוכנית שאושרה על ידי פקיד השומה, לתקופה שנקבעה בחוק. אם התקיימו התנאים כאמור הקצאת המניות או האופציות כאמור לא תחויב במס במועד ההקצאה אלא בעת מימוש המניה על ידי הנאמן או העברתה לעובד, לפי המוקדם. החברה צריכה להודיע לפקיד השומה על בחירתה באחד ממסלולי ההקצאה באמצעות נאמן 30 ימים לפחות לפני מועד ההקצאה.

אם החברה בחרה במסלול הכנסת עבודה יראו את הכנסת העובד כהכנסת עבודה בסכום שווי ההטבה (התמורה במועד המימוש בניכוי מחיר מימוש האופציה למניה והוצאות רכישה ומכירה). מנגד, החברה תוכל לנכות את ההוצאה בהתאם לגובה ההכנסה שיוחסה לעובד. התקופה המינימלית הנדרשת במסלול זה להחזקת המניות בידי הנאמן הינה 12 חודשים מתום שנת המס שבה הוקצו המניות לעובד.

אם החברה בחרה במסלול רווח הון והנאמן החזיק במניות עד תום התקופה לפחות (תום התקופה לעניין זה הינה תקופה של 24 חודשים מתום שנת המס שבה הוקצו המניות או האופציות והופקדו בידי נאמן) יראו את הכנסת העובד כרווח הון בסכום שווי ההטבה, והוא יחויב עליו במס בשיעור 25%. במסלול כאמור לא תותר לחברה הוצאה במכירת המניה. ההוצאה לא תותר אף אם החברה או העובד לא עמדו בתנאים המזכים והעובד התחייב במס בגין שווי ההטבה כהכנסת עבודה.

למרות האמור, לעניין מניות של חברה רשומה בבורסה במועד ההקצאה או חברה שנרשמה בבורסה בתוך 90 ימים מיום ההקצאה נקבע, כי חלק הרווח המשקף את שווי ההטבה במועד ההקצאה ייחשב כהכנסת עבודה בידי העובד

ויותר לחברה כהוצאה. יתרת שווי ההטבה תהא רווח הון שיחויב המס בשיעור של 25% בלבד.

מסלול הקצאה ללא נאמן – כאשר מדובר בהקצאת אופציה שאינה רשומה למסחר בבורסה לא יחוייב העובד במועד ההקצאה. במועד מימוש האופציה יחוייב העובד במס בגין הכנסת עבודה לפי שווי ההטבה (שווי המניה בניכוי מחיר מימוש האופציה). הקצאת מניות או הקצאת אופציות הרשומות למסחר יתחייבו במס בגין שווי ההטבה במועד ההקצאה כהכנסת עבודה. במועד המימוש יתחייב העובד במס רווח הון על הפרש בין שווי ההטבה במועד ההקצאה (עליו שולם מס) לבין התמורה.

ביטוח לאומי – הכנסה שרואים אותה כהכנסת עבודה תהא חייבת בתשלום דמי ביטוח לאומי. למרות ביטול התקרה להכנסה החייבת בדמי ביטוח לאומי (הוראת שעה עד 31.12.2003) נקבע כי לעניין דמי הביטוח המשתלמים בגין אופציות לעובדים כאמור לא יבוא בחשבון סכום ההכנסה של המבוטח העולה על סכום השווה לחמש פעמים השכר הממוצע (כ-35,000 ש"ח לחודש) בעד כל אחד מהחודשים בתקופת הוראת השעה.

תחילה – ההוראות לעניין אופציות ומניות לעובדים יחולו על הקצאה לפי תוכנית שהחברה המעבידה בחרה בה החל ביום 1 בינואר 2003 ואילך, ובהקצאה ללא נאמן על הקצאה לאחר 1 בינואר 2003. לגבי אופציות ומניות שהוקצו בעבר, ימשך לחול הדין הקודם. בהקשר זה נציין כי אופציות ומניות שהוקצו לפני תחילת החוק ימוסו בשיעורי מס מלאים, ולא במס רווח הון בשיעור 25%.

מיסוי שוק הון

נקבע, כי שיעור המס שיחול על רווח הון ריאלי בידי יחיד, או חברה שסעיף 6 לחוק התיאומים אינו חל עליה, במכירת ניירות ערך נסחרים בבורסה לא יעלה על 15%, אם ניירות הערך ליחידים בספרי העסק ואין חובה לרשום בספרי העסק ואם היחיד לא תבע בשנת המס ניכוי הוצאות ריבית בגין רכישתם. מי שהחזיק במניה לפני המועד הקובע ייחשב המחיר המקורי של המניה (לצורך חישוב הרווח) ממוצע ערכה של המניה בתום כל אחד משלושת ימי המסחר בבורסה שקדמו למועד הקובע, אלא אם הוכיח המוכר כי המחיר המקורי של נייר הערך היה גבוה מממוצע השווי לפני המועד הקובע כאמור.

למרות האמור במכירת אגרת חוב, נייר ערך מסחרי או מילווה קצר מועד, הרשומים למסחר בבורסה ושאינם צמודים למדד יחול מס בשיעור 10% (תחילתה של הוראה זו לעניין אג"ח, נייר ערך מסחרי ומילווה קצר מועד החל מיום 1 בינואר 2004).

לגבי מכירת ניירות ערך זרים שנרכשו ושירכשו עד תום שנת 2006 יחול מס בשיעור 35% עד תחילת שנת 2007 ולאחריו יחול מס בשיעור 15% לינארית.

הפסדי הון ממכירת ניירות הערך יקוזזו כנגד רווחי הון ממכירת ניירות ערך. הפסד הון ממכירת ניירות ערך זרים יקוזז רק כנגד רווח הון ממכירת ניירות ערך זרים.

שיעורי המס על הכנסה

הפחתת שיעורי בגין הכנסה – יופחתו שיעור המס על כל הכנסה באופן הדרגתי החל משנת 2003 ועד שנת 2008. שיעורי המס בשנת 2008 על הכנסה **מיגיעה אישית** יהיו 10% (עד כ-24,000 ש"ח לשנה), 17% (עד 24,000 ש"ח הנוספים), 26% (עד כ-80,000 ש"ח נוספים), 34% (עד כ-99,000 ש"ח הנוספים) 37% (עד כ-134,000 ש"ח הנוספים), 39% (עד כ-58,000 ש"ח הנוספים) ו-49% (על כל ש"ח נוסף).

נציין, כי הסכומים לעיל מתייחסים לשנה וצמודים למדד. כן נציין כי מהמס המתחייב על פי האמור יש לקזז את שווי

נקודות הזיכוי במס המגיעות לנישום בהתאם לנסיבותיו. **השכרת מקרקעין** – הכנסה מהשכרת דירה המשמשת למגורים בישראל תתחייב במס 10% אם לא חל הפטור על השכרת דירת המגורים (הפטור כיום הינו עד כ-7,000 ש"ח). יחיד שיש לו הכנסה מדמי שכירות מהשכרת מקרקעין מחוץ לישראל רשאי לשלם מס בשיעור 15% במקום שיעורי המס הרגילים אם ההכנסה איננה הכנסה מעסק. אם היחיד בחר לשלם 15% מס לא יוכל לקזז הוצאות (למעט פחת) ומסים ששולמו בחו"ל.

חיוב במס בגין ריבית – יבטל הפטור על הכנסות ריבית מפקדונות ותוכניות חסכון. יחיד יהיה חייב במס בשיעור 15% על ריבית ריאלית (הפרשי ההצמדה פטורים) ודמי נכיון הנובעים מפקדון, תוכנית חסכון, אג"ח, או 10% על ריבית או דמי נכיון שמקורם באגרות חוב, מלווה קצר מועד, תכנית חסכון או פקדון, **שאינם צמודים למדד**.

שיעור המס הנמוך על ריבית כאמור לא יחול אלא אם הנישום לא תבע ניכוי הוצאות מימון בשל אותן הפקדות וההכנסה איננה הכנסה מעסק או רשומה או חייבת ברישום בספרי חשבונותיו. במקרה בלא מדובר על הפקדונות וההשקעות כאמור או שמתקיימים התנאים האמורים לעיל, יחול על הכנסת הריבית שיעור המס הכללי החל על הכנסה.

חובת הגשת דו"ח

הוספה הוראה לפיה תושב ישראל שיצר בשנת המס נאמנות, או שקיבל מכספי נאמנות סכום העולה על 100,000 ש"ח, וכן כל מי שהוא הנהנה בכספי הנאמנות, המוטב בהם או הזכאי להם, במישרין או בעקיפין, חייב להגיש דו"ח שנתי למס הכנסה. דו"ח כאמור יפרט את זהות הנאמן, הנהנה והמוטב, ואת מדינת המושב שלהם אם הם תושבי חוץ. חובת הדיווח תחול לגבי שנת המס, 2002 גם לגבי מי שבשנת המס 2002 יצר נאמנות או שהוציא מכספי הנאמנות סכום העולה על 100,000 ש"ח.

זיכוי בגין מס זר

הרחבת יריעת המס מחייבת מתן זיכוי בשל מס זר ששולם בחו"ל בגין אותן הכנסות. נקבע כי הזיכוי בשל מס החוץ יינתן לתושב ישראל בהתאם לשיטת "הסלים" כך שלענין הזיכוי יחושבו ויסוכמו ההכנסות ממקורות נפרדים (עסק, ריבית, שכר דירה וכו') שהפיק הנישום מחוץ לישראל. המס ששולם בחו"ל בשל הכנסה מסוג מסוים יקוזז כנגד המס לגבי אותה הכנסה שהנישום חייב לגביה במס בארץ, אלא אם כן פטורה הכנסה זו ממס בישראל. נקבע, כי מס חוץ יהיה בר זיכוי כנגד מס ישראלי רק אם שולם במדינת החוץ לא יאוחר מ-24 חודשים מתום אותה שנת מס. מס ששולם לאחר השנה האמורה יהיה בר זיכוי בשנה בה שולם.

זיכוי בשל דיבידנד

כדי לעודד הבאת דיבידנד לישראל, נקבע כי אם חברה קיבלה דיבידנד מחבר בני אדם הנחשב כתושב ישראל רק כיוון שהשליטה והניהול על עסקיו בישראל ונוכה מס במקור מהדיבידנד בחו"ל, יהיה החבר הנשלט זכאי לזיכוי בסכום המס שנוכה כאמור כנגד מס החברות החל עליו בישראל.

גיוור חברות – הוראת שעה

כדי לעודד העברת פעילות עסקית מחו"ל לישראל נקבע כי יחול פטור ממס לגבי העברת נכסים מחברה זרה לחברה תושבת ישראל, שבעלי הזכויות בה זהים לבעלי הזכויות בחברה הזרה. הוראה זו נקבעה כהוראת שעה לשנים 2003 ו-2004.